ЕКОЛОГІЯ
ПРАВО ЛЮДИНА
Верховенство права для захисту довкілля

Доступ до інформації для потреб участі громадськості у процедурі ОВД в умовах воєнного стану

Аналітична записка

Доступ до інформації для потреб участі громадськості у процедурі ОВД в умовах воєнного стану

Аналітична записка із пропозиціями для центрального уповноваженого органу

РЕЗЮМЕ

Запровадження в Україні воєнного стану у зв'язку із збройною агресією російської федерації викликало ряд обмежень окремих конституційних прав і свобод людини і громадянина. Та на скільки обґрунтовані обмеження, які Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України запровадило в процедурі оцінки впливу на довкілля і чи є у цій сфері поле для вдосконалення з тим, аби, з одного боку, належно враховувати безпекову ситуацію в державі, а з іншого – гарантувати громадськості її права на участь у процедурі оцінки впливу на довкілля. У документі наводяться висновки з цього питання та конкретні пропозиції центральному уповноваженому органу.

ВСТУП

22 березня 2022 року, посилаючись на постанови Кабінету Міністрів України від 18 березня 2022 року № 314 «Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану» та від 12 березня 2022 року № 263 «Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану»[1], для убезпечення даних, які містяться у Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (надалі – Реєстрі) та недопущення будь-яких несанкціонованих дій з інформацією Реєстру з боку країни-агресора Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (надалі – Міндовкілля) видало наказ № 159 «Про тимчасове обмеження доступу до Реєстру з оцінки впливу на довкілля».

Вже через неповний місяць Міндовкілля усвідомило необхідність відновлення роботи Реєстру, адже проводити процедуру оцінки впливу на довкілля (надалі – ОВД) без Реєстру неможливо. Міндовкілля скасувало попередній наказ та видало новий – «Про тимчасове обмеження доступу до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля» від 20.04.2022 р. № 177, у якому йшлося про тимчасове обмеження зовнішнього використання Реєстру. Доступ до Реєстру відновили для уповноваженого центрального та територіальних органів, а також для суб'єктів господарювання, що проходять процедуру ОВД, за їхньою заявою. Таке рішення було цілком виправданим, адже попри продовження бойових дій на Сході та Південному-Сході країни, економічна активність в Україні відбувалася, промислові та інфраструктурні об'єкти планувалися, розширялися, перепрофільовувалися, велика кількість підприємств переміщувалися у безпечніші регіони, а отже – існувала і потреба регулювати негативний вплив такої діяльності на довкілля.

Вже 15 червня 2022 року, усвідомлюючи неможливість проведення ОВД без участі громадськості, в силу, зокрема, чинності положень Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" в частині доступу громадськості до інформації та участі у процедурі, Міндовкілля новим наказом[2] відновило роботу Реєстру для зовнішнього користування, але із серйозними обмеженнями для громадськості. Зокрема, згідно із наказом, для зовнішнього використання закритою було залишено таку інформацію:

1) усі справи з ОВД, по яких станом до 24.02.2022 р. були отримані висновки з ОВД;

2) документацію з ОВД, що подається суб'єктом господарювання, в тому числі звіт з ОВД;

3) Google карти, які в кожній справі з ОВД відображають орієнтовне місце провадження планованої діяльності.

[1] https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-zabezpechennya-funkcionuvannya-informacijno-komunikacijnih-sistem-elektronnih-komunikacijnih-sistem-publichnih-elektronnih-reyestriv-v-umovah-voyennogo-stanu-263

[2] Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України "Про часткове відкриття доступу до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля" від 15 Червня 2022 року № 225, https://mepr.gov.ua/files/Наказ%20225%20(відкриття%20Реєстру)%20(2).pdf

Згідно з офіційного повідомлення[3] Міндовкілля, громадськості обіцяли забезпечити можливість відслідковувати хід процедур ОВД у Реєстрі, а документацію з ОВД надавати за запитом після ідентифікації осіб, що її запитують.

Ми детально проаналізували положення чинного законодавства України про правий режим воєнного стану та пов'язаних із ним обмежень прав людини і громадянина, останній наказ Міндовкілля про роботу Реєстру, довідкову інформацію, поширену Міндовкіллям на своєму веб-сайті, а також практику доступу громадськості до документації з ОВД в умовах воєнного стану. На основі цього аналізу ми пропонуємо Міндовкіллю низку рекомендацій, спрямованих на забезпечення дотримання в умовах воєнного стану мінімальних стандартів участі громадськості відповідно до Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (надалі – Оргуська конвенція) та Угоди про асоціацію в частині Директиви 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проєктів на навколишнє середовище (надалі – Директива про ОВД).

[3] У Міндовкіллі відновили роботу Реєстру з ОВД, але з певними обмеженнями https://mepr.gov.ua/news/39302.html?fbclid=IwAR1wX1Mq75seIlL7BSqqbwEpBAtQhr4Z1ElhFA39zNGTalCKl7Fke7laou0

1. Конституційне підґрунтя: які права громадськості у сфері ОВД можуть обмежуватися на період воєнного стану

Конституція України гарантує[4], що конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. Одним з таких випадків є запровадження в державі воєнного стану, під час якого можуть встановлюватися окремі обмеження із зазначенням строку їх дії.

Такі обмеження можуть стосуватися, зокрема, прав, передбачених статтями 34 та 50 Конституції України, а саме права вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію та права на вільний доступ та поширення інформації про стан довкілля. Стаття 34 Конституції України передбачає, що і в умовах мирного часу гарантовані нею права можуть обмежуватися законом в інтересах національної безпеки чи територіальної цілісності. Натомість права, передбачені статтею 40 Конституції України, а саме право направляти звернення до органів державної влади, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк, є абсолютними і не можуть обмежуватися навіть в умовах воєнного стану.

Питання доступу до інформації, в тому числі екологічної, та участі у процедурі ОВД регулюються Законом України “Про доступ до публічної інформації” та Законом України “Про оцінку впливу на довкілля”. Важливо відмітити, що станом на вересень 2022 року ці закони не зазнали жодних змін у аналізованих нами аспектах і усі їхні положення залишаються чинними.

Закон України “Про правовий режим воєнного стану”[5] у статті 8 перелічує заходи воєнного стану і саме ця стаття закладає правові основи для обмеження конституційний прав і свобод під час війни. Так, стаття 8, зокрема, дозволяє запроваджувати трудову повинність для працездатних осіб, примусово відчужувати приватне майно, встановлювати особливий режим в’їзду і виїзду, обмежувати свободу пересування громадян та багато іншого. Разом з тим, жоден із заходів воєнного стану не стосується додаткових обмежень доступу до відкритої публічної інформації чи участі громадськості у процесі прийнятті управлінських рішень. Пункт 11 частини 1 статті 8 дозволяє регулювати на рівні Кабінету Міністрів України передачу інформації через комп’ютерні мережі, а пункт 22 - вживати додаткових заходів щодо посилення охорони державної таємниці.

Своєю Постановою від 12 березня 2022 р. № 263[6] Кабінет Міністрів України дозволив міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади на період дії воєнного стану для захисту державних інформаційних ресурсів зупиняти, обмежувати роботу інформаційних, інформаційно-комунікаційних та електронних комунікаційних систем, а також публічних електронних реєстрів. Усі накази Міндовкілля, що стосуються роботи Реєстру з ОВД в умовах воєнного стану, прийняті на виконання зазначеної постанови уряду.

---

[4] Стаття 64 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text

[5] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text

[6] Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно- комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану, https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-zabezpechennya-funkcionuvannya-informacijno-komunikacijnih-sistem-elektronnih-komunikacijnih-sistem-publichnih-elektronnih-reyestriv-v-umovah-voyennogo-stanu-263

Важливо підкреслити, що впродовж воєнного стану Закон України “Про державну таємницю”[7] не зазнав змін в частині інформації, що може або не може бути віднесена до державної таємниці (інформація про стан довкілля, а також інша інформація, доступ до якої відповідно до законів та міжнародних договорів, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, не може бути обмежено – і надалі, згідно із законом, не може бути віднесена до державної таємниці). Звід відомостей, що становлять державну таємницю[8], хоча і був частково переглянутий,[9] все ще не містить відомостей, які можуть входити до звіту з ОВД чи будь-яких інших документів або інформації, які створюються в ході процедури ОВД.

Таким чином, виходячи із положень Конституції України та чинного Закону України “Про правовий режим воєнного стану”, органи державної влади в частині доступу до інформації та участі громадськості у процедурі ОВД можуть легітимно обмежити виключно роботу інформаційних, інформаційно-комунікаційних та електронних комунікаційних систем, а також публічних електронних реєстрів. Таким чином, обмеження роботи Реєстру з ОВД є законним. Разом з тим, режим доступу до публічної інофрмації, в тому числі екологічної інформації, порядок доступу (за запитом, шляхом особистого ознайомлення) до інформації, важливої в процесі прийняття рішення та порядок участі громадськості у процедурі ОВД, окрім аспектів роботи Реєстру з ОВД, залишаються незмінними і регулюються законами України “Про доступ до публічної інформації”, “Про інформацію”, “Про оцінку впливу на довкілля” та відповідними підзаконними актами.

[7] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text
[8] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text
[9] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0529-22#n2

2. Аналіз рішень Міндовкілля та практики у сфері доступу до інформації для потреб участі громадськості у процедурі ОВД в умовах воєнного стану

МБО “Екологія-Право-Людина” безумовно вітає відновлення роботи Реєстру з ОВД, в тому числі часткове відновлення доступу до Реєстру з ОВД громадськості, що відбулося наприкінці червня 2022 року. Разом з тим, на нашу думку, обмежуючи доступ до інформації у сфері ОВД, Міндовкілля суттєво вийшло за межі легітимних заходів воєнного стану регламентованих відповідним законодавством. Запроваджені обмеження стосуються не лише роботи Реєстру, але й режиму доступу до інформації в цілому. До прикладу, Міндовкілля повністю обмежило доступ громадськості до документації з ОВД по справах, де висновки з ОВД були видані до початку повномасштабного вторгнення. Практика Міндовкілля щодо ненадання документації із ОВД за запитом на доступ до публічної інформації, що гарантується законами України «Про доступ до публічної інформації» та «Про оцінку впливу на довкілля» викликає суттєве занепокоєння.

Крім цього, запроваджений Міндовкіллям новий режим надання доступу до документації з ОВД для потреб участі у процедурі в умовах воєнного стану суттєво обмежує права і можливості громадськості, і на нашу думку, жодним чином не ґрунтується на вимогах воєнного стану та порушує цілу низку міжнародних зобов’язань та положень національного законодавства. Запропонована Міндовкіллям модель доступу до інформації у поточних процедурах з ОВД, на нашу думку, не є оптимальною та може бути суттєво вдосконалена з тим, аби з одного боку враховувати безпекову ситуацію в державі, а з іншого гарантувати права громадськості в процедурі на рівні Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” та міжнародних зобов’язань держави за Оргуською конвенцією та Угодою про асоціацію із ЄС.

2.1. Обмеження доступу до матеріалів справ з ОВД, щодо яких висновки з ОВД було видано до 24.02.2022 р. є виходом за межі легітимних заходів військового стану

21 липня 2022 року на запит ГО “Українська природоохоронна група” про надання документації із ОВД у справі, по якій 12.04.2021 року було видано висновок з ОВД, Міндовкілля повідомило, що доступ до такої справи є закритим. На нашу думку, така відповідь є незаконною.

Як обґрунтовувалося у розділі 1 цього документа, згідно із положеннями Закону України “Про правовий режим воєнного стану”, органи державної влади можуть тимчасово на період воєнного стану обмежити роботу інформаційних, інформаційно-комунікаційних та електронних комунікаційних систем, а також публічних електронних реєстрів. Міністерство скористалося цим правом і наказом від 15.06.2022 року № 225 закрило для зовнішнього використання у Реєстрі усі справи з ОВД, по яких були вже отримані висновки з ОВД станом до 24.02.2022 р., залишивши у Реєстрі, в обмеженому вигляді, лише триваючі справи з ОВД.

Разом з тим, обмеження роботи публічного реєстру не є тим самим, що і обмеження доступу до документа. Публічний реєстр є лише одним із способів забезпечення доступу до публічної інформації. Іншим способом є запит на доступ до публічної інформації. Оскільки ні Закон “Про правовий режим воєнного стану”, ні жоден інший закон не змінив

режим доступу до документів з ОВД, вони не набули статусу державної чи будь-якої іншої охоронюваної законом таємниці, статусу службової чи конфіденційної інформації, згідно із чинними законами «Про доступ до публічної інформації» та «Про оцінку впливу на довкілля», такі документи повинні надаватися за запитом без будь-яких обмежень.

Пропозиція: забезпечити надання за запитом документів у справах з ОВД, щодо яких висновки з ОВД були видані до 24.02.2022 р..

2.2. Обмеження доступу до інформації про місце провадження планованої діяльності у документації з ОВД, що надається для ознайомлення в рамках громадського обговорення в процедурі ОВД

Як обґрунтовувалося у розділі 1 цього документа, згідно із положеннями Закону України "Про правовий режим воєнного стану", органи державної влади можуть тимчасово на період воєнного стану обмежити роботу інформаційних, інформаційно-комунікаційних та електронних комунікаційних систем, а також публічних електронних реєстрів. Своїм наказом від 15.06.2022 р. № 225 Міністерство залишило закритими Google карти, які в кожній справі з ОВД відображають орієнтовне місце провадження планованої діяльності. Разом з тим, таке обмеження, що мало застосовуватися виключно до Реєстру з ОВД, уповноважені органи у сфері ОВД на практиці незаконно поширюють і на інші способи забезпечення доступу до інформації – надання інформації за запитом за законом "Про доступ до публічної інформації", надання документів для ознайомлення в приміщенні уповноваженого органу за законом "Про оцінку впливу на довкілля".

Посилаючись на наказ від 15.06.2022 р. № 225, уповноважені органи вилучають із звітів з ОВД будь-які згадки про місце розташування планованої діяльності (адреси, назви населених пунктів, назви сусідніх населених пунктів, географічні координати, оглядові карти, ситуаційні плани, космознімки, розташування на публічній кадастровій карті, генплани розташування джерел викидів забруднюючих речовин і так далі).

Разом з тим, ні Закон "Про правовий режим воєнного стану", ні жоден інший закон не змінив режим доступу до документів з ОВД, в тому числі до інформації про місцерозташування планованої діяльності, вона не набула статусу державної чи будь-якої іншої охоронюваної законом таємниці, статусу службової чи конфіденційної інформації. Єдиним легітимним обмеженням щодо такої інформації є заборона її відображення у Реєстрі з ОВД у форматі Google карт, які в кожній справі з ОВД відображають орієнтовне місце провадження планованої діяльності. Згідно із чинними законам України «Про доступ до публічної інформації» та «Про оцінку впливу на довкілля», така інформація повинна надаватися за запитом чи на вимогу для ознайомлення у приміщенні уповноваженого органу без будь-яких обмежень.

Більше того, відсутність такої інформації у громадськості в ході процедури з ОВД фактично унеможливлює її участь у процедурі, адже неможливо оцінити вплив на довкілля планованої діяльності абстрактно. Суть процедури з ОВД полягає у оцінці впливу конкретної планованої діяльності на відповідне конкретне довкілля, у безпосередній прив'язці до місцевих екологічних умов і обмежень.

Пропозиція: забезпечити громадськості в ході процедури ОВД повний доступ до матеріалів з ОВД, в тому числі звітів з ОВД, включаючи до інформації про

місцерозташування планованої діяльності за запитом чи на вимогу для ознайомлення у приміщенні уповноваженого органу.

2.3. Відсутність правової визначеності нововведеного механізму отримання документів у процедурі ОВД за зверненням громадськості

2.3.1. *Нечіткість сфери охоплення нововведення*

Згідно із наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України "Про часткове відкриття доступу до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля" від 15 червня 2022 року № 225, для зовнішнього використання закритою було залишено, зокрема, документацію з ОВД, що подається суб'єктом господарювання, в тому числі звіт з ОВД.

Поширена Міндовкіллям новина від 28 червня 2022 року про доступ до документації з ОВД, говорить про те, що документація, яка вноситься суб'єктом господарювання до Реєстру, може надаватися особі для ознайомлення в кожному окремому випадку на підставі відповідного звернення.

Разом з тим, Міністерство обмежило доступ у Реєстрі до всіх без виключення документів, що формуються у процедурі, в тому числі і до документів, що вносяться до нього уповноваженим органом. На нашу думку, така дія суперечить відповідному наказу Міндовкілля, і тим більше вимогам Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». Більше того, не зрозумілим є за якою процедурою громадськість може ознайомитися із, зокрема: умовами щодо обсягу дослідження та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з ОВД, висновком з ОВД, звітом про громадське обговорення - за загальними правилами Закону України "Про доступ до публічної інформації" чи за оголошеними Міндовкіллям у червні правилами доступу до документації з ОВД.

Пропозиції: 1) забезпечити доступ громадськості до документів, що вносяться до Реєстру уповноваженим органом, зокрема, до умов щодо обсягу дослідження та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з ОВД, висновку з ОВД, звіту про громадське обговорення;

2) додатково роз'яснити громадськості, що новий порядок доступу стосується лише документації, яка вноситься до Реєстру суб'єктом господарювання.

2.3.2. Відсутність критеріїв надання чи відмови у наданні документації

Згідно з інформацією від Міндовкілля, документація з ОВД може надаватися особі для ознайомлення в кожному окремому випадку на підставі відповідного звернення. Ідентифікація осіб здійснюється після отримання звернення за шаблоном, що додається. Після здійснення ідентифікації, буде запропоновано способи ознайомлення із документацією з ОВД.

Разом з тим, незрозумілим залишається обсяг дискреції розпорядника інформації в контексті рішення про відмову у її наданні. Чи відмова у наданні інформації має базуватися виключно на одній із підстав відмови, що передбачені Законом України "Про доступ до публічної інформації" чи новопропонований режим передбачає можливість

органу відмовити у доступі до звіту з ОВД з підстав “неблагонадійності” ідентифікованої особи, що подала запит, чи будь-яких інших підстав.

Пропозиція: чітко роз’яснити громадськості з яких підстав їм може бути відмовлено у доступі до документації з ОВД в умовах воєнного стану.

2.3.3. Невизначеність способів подання звернення на доступ до документації з ОВД та шляхів їхнього отримання

Поширена Міндовкіллям новина говорить про те, що *документація може надаватися особі для ознайомлення на підставі відповідного звернення*. Разом з тим, не зазначається, яким чином подавати відповідне звернення. У повідомленні Міндовкілля не зазначено поштової чи електронної адреси, на яку слід надсилати такі звернення, і чи можна подібне звернення подати засобами Реєстру. Сам же Реєстр з ОВД (у його обмеженому вигляді) пропонує для отримання доступу до документів звернутися до відповідного уповноваженого територіального чи уповноваженого центрального органу, навіть надаючи відповідну технічну можливість. Разом з тим, Реєстр не інкорпорує запропоновану Міндовкіллям форму подання звернення, відтак можливість подання такого звернення через засоби Реєстру з ОВД видається сумнівною.

Також варто зауважити, що, враховуючи обмеженість строків громадського обговорення в процедурі ОВД та значний обсяг матеріалів з ОВД, звернення із письмовим запитом про доступ засобами поштового зв’язку та отримання документів таким чином у даному випадку буде практично беззмістовним, адже для аналізу документації на кількасот сторінок та підготовку коментарів залишаться лічені дні. Отримання звітів з ОВД на електронну пошту також навряд є виходом, адже усі поштові сервіси мають обмеження на розміри вхідних повідомлень (10,15 чи 20 МВ), а звіти з ОВД практично завжди перевищують ці параметри.

Пропозиції:

- роз’яснити громадськості, що на сьогодні засоби звернення до уповноважених органів через Реєстр з ОВД не є зверненням для отримання документації з ОВД в умовах воєнного стану, оскільки відсутність такого роз’яснення із паралельною наявністю технічної можливості звернутися до органу через Реєстр вводить громадськість в оману;

- приймати звернення про надання документації з ОВД в електронному вигляді, визначити та публічно оприлюднити електронну адресу, на яку такі запити можуть подаватися;

- забезпечити громадськості також можливості звернення для отримання документації з ОВД через засоби Реєстру з ОВД, тобто інтегрувати у Реєстр відповідні форми;

- забезпечити громадськості можливість ознайомитися із документами у приміщенні уповноваженого органу;

- забезпечити громадськості можливості отримання документації з ОВД через засоби Реєстру з ОВД після ідентифікації особи-запитувача.

2.4. Неприпустимість скорочення строків громадського обговорення

Змістовна участь громадськості вимагає адекватних часових рамок для отримання доступу та аналізу документації, що стосується процесу прийняття рішень, а також для підготовки відповідних коментарів. Згідно висновків Комітету з дотримання Оргуської конвенції, національне законодавство повинно передбачати мінімум 30-денний строк громадського обговорення[10], який може бути продовжений за необхідності, виходячи серед іншого, із характеру, складності та масштабів планованої діяльності.

Чинна редакція Закону «Про оцінку впливу на довкілля» (частина 6 статті 7) передбачає, що громадське обговорення планованої діяльності після подання звіту з ОВД починається з дня офіційного оприлюднення оголошення про початок громадського обговорення звіту з ОВД та надання громадськості доступу до звіту з ОВД для ознайомлення, триває не менше 25 робочих днів і не більше 35 робочих днів. На практиці ж суб'єкти господарювання, які визначають строк громадського обговорення для потреб конкретної процедури, завжди встановлюють мінімальний законодавчо дозволений період для громадського обговорення, який фактично є мінімальним міжнародним стандартом.

Запропонована ж Міндовкіллям модель доступу до звітів з ОВД передбачає отримання доступу до звітів за зверненням. Тобто підготовка громадськістю такого звернення на доступ до звіту з ОВД, розгляд його відповідним органом, ідентифікація особи, що подала запит, надання відповіді здійснюється в проміжку і без того мінімального строку громадського обговорення, що є неприпустимим.

Пропозиції:

1) доповнити перехідні положення Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» положенням про продовжені строки громадського обговорення в умовах воєнного стану (щонайменше 35 робочих днів), у зв'язку із обмеженням роботи Реєстру з ОВД, а відтак і можливостей громадськості у отриманні швидкого доступу до відповідної інформації;

2) надати суб'єктам господарювання роз'яснення про те, що до моменту введення в дію зазначеного вище положення їм рекомендується встановлювати максимальні строки громадського обговорення – 35 робочих днів – з тим, аби час, що витрачається громадськістю на отримання доступу до звіту з ОВД, не призводив до скорочення строків громадського обговорення, і громадськості забезпечувалася мінімальна тривалість строку (щонайменше 30 днів) на опрацювання та підготовку коментарів у процедурі ОВД.

[10] Findings and recommendations with regard to communication ACCC/C/2009/37 concerning compliance by Belarus, para. 89, https://unece.org/DAM/env/pp/compliance/C2009-37/Findings/ece_mp.pp_2011_11_eng_add2.pdf

ВИСНОВКИ

1. Відповідно до положень Конституції України та Закону України “Про правовий режим воєнного стану”, органи державної влади в частині доступу до інформації та участі громадськості у процедурі ОВД можуть легітимно обмежувати виключно роботу інформаційних, інформаційно-комунікаційних та електронних комунікаційних систем, а також публічних електронних реєстрів, зокрема Реєстру з ОВД.
2. Режим доступу до публічної, в тому числі екологічної інформації, порядок доступу громадськості до інформації, важливої в процесі прийняття рішень та порядок участі громадськості у процедурі ОВД, залишаються незмінними і регулюються законами України “Про доступ до публічної інформації”, “Про інформацію”, “Про оцінку впливу на довкілля” та відповідними підзаконними актами;
3. Обмежуючи доступ до інформації у сфері ОВД, Міндовкілля суттєво вийшло за межі легітимних заходів воєнного стану. Запроваджені обмеження стосуються не лише роботи Реєстру, але й режиму доступу до інформації в цілому, що є незаконним.
4. Зокрема, незаконними, на нашу думку, є обмеження доступу громадськості до документації з ОВД по справах, де висновки з ОВД були видані до початку повномасштабного вторгнення, а також до інформації про місцерозташування планованої діяльності у звітах з ОВД, що надаються громадськості для ознайомлення для потреб участі у поточних справах з ОВД.
5. Запроваджений Міндовкіллям новий режим надання доступу до документації з ОВД для потреб участі у процедурі в умовах воєнного стану суттєво обмежує права і можливості громадськості, і, на нашу думку, жодним чином не ґрунтується на вимогах воєнного стану та порушує цілу низку міжнародних зобов’язань та положень національного законодавства.
6. Запропонована Міндовкіллям модель доступу до інформації у поточних процедурах з ОВД не є оптимальною та може бути суттєво вдосконалена з тим, щоб, з одного боку враховувати безпекову ситуацію в державі, а, з іншого – гарантувати права громадськості в процедурі на рівні Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” та міжнародних зобов’язань держави за Оргуською конвенцією та Угодою про асоціацію із ЄС.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Забезпечити надання за зверненням документів у справах з ОВД, щодо яких висновки з ОВД були видані до 24.02.2022 р.
2. Забезпечити громадськості в ході процедури ОВД повний доступ до матеріалів з ОВД, в тому числі до звітів з ОВД, включаючи інформацію про місцерозташування планованої діяльності за запитом чи на вимогу для ознайомлення у приміщенні уповноваженого органу.
3. Забезпечити доступ громадськості до документів, що вносяться до Реєстру уповноваженим органом, зокрема, до умов щодо обсягу дослідження та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з ОВД, висновку з ОВД, звіту про громадське обговорення.
4. Додатково роз'яснити громадськості, що новий порядок доступу стосується лише документації, що вноситься до Реєстру суб'єктом господарювання.
5. Чітко роз'яснити громадськості ,з яких підстав їм може бути відмовлено у доступі до документації з ОВД в умовах воєнного стану.
6. Роз'яснити громадськості, що на сьогодні засоби звернення до уповноважених органів через Реєстр з ОВД не є зверненням для отримання документації з ОВД в умовах воєнного стану, оскільки відсутність такого роз'яснення із паралельною наявністю технічної можливості звернутися до органу через Реєстр вводить громадськість в оману.
7. Приймати звернення про надання документації з ОВД в електронному вигляді, визначити та публічно оприлюднити електронну адресу, на яку такі запити можуть подаватися.
8. Забезпечити громадськості також можливості звернення для отримання документації з ОВД через засоби Реєстру з ОВД, тобто інтегрувати у Реєстр відповідні форми.
9. Забезпечити громадськості можливість ознайомитися із документами у приміщенні уповноваженого органу.
10. Забезпечити громадськості можливість отримання документації з ОВД через засоби Реєстру з ОВД після ідентифікації особи-запитувача.
11. Доповнити перехідні положення Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» положенням про продовжені строки громадського обговорення в умовах воєнного стану (щонайменше 35 календарних днів), у зв'язку із обмеженням роботи Реєстру з ОВД, а, відтак, і можливостей громадськості у отриманні швидкого доступу до відповідної інформації.
12. Надати суб'єктам господарювання роз'яснення про те, що до моменту введення в дію зазначеного вище положення їм рекомендується встановлювати максимальні строки громадського обговорення – 35 календарних днів – з тим, щоб час, що витрачається громадськістю на отримання доступу до звіту з ОВД, не призводив до скорочення строків громадського обговорення, і громадськості забезпечувалася мінімальна тривалість строку (щонайменше 30 днів) на опрацювання та підготовку коментарів у процедурі ОВД.